

GEOGRAFICZNO-POLITYCZNY ATLAS POLSKI

POLSKA W ŚWIECIE WSPÓŁCZESNYM: PERSPEKTYWA 2022

TEMAT:
Preferencje wyborcze Polaków

Czas realizacji:
90 minut

Scenariusz lekcji w liceum ogólnokształcącym i technikum
przeznaczony dla nauczycieli geografii, historii i wiedzy o społeczeństwie

Zakres rozszerzony (III i IV etap edukacyjny)

Opracowanie: dr Krzysztof Górny
Projekt graficzny: mgr Anna Andruszkiewicz

Opublikowano na podstawie pozytywnej opinii rzeczoznawcy prof. dr. hab. Jerzego Makowskiego

Kierownik projektu: prof. dr hab. Marcin Wojciech Solarz

1918 • 2018

Patronat Narodowy Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Andrzeja Dudy
w Stulecie Odzyskania Niepodległości

Sfinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego
w ramach Programu Wieloletniego NIEPODLEGŁA na lata 2017–2022

Warszawa 2020

niepodległa

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.

WYDZIAŁ GEOGRAFII
I STUDIÓW REGIONALNYCH
UNIWERSYTET WARSZAWSKI

ZAKŁAD GEOGRAFII
POLITYCZNEJ I HISTORYCZNEJ
WYDZIAŁ GEOGRAFII I STUDIÓW REGIONALNYCH
UNIWERSYTET WARSZAWSKI

SCENARIUSZ LEKCJI

Czas realizacji:
90 minut

Cele lekcji

Uczeń:

- ✔ prezentuje postawę świadomego i aktywnego uczestnika wyborów (obywatela) w Polsce,
- ✔ wymienia cyklicznie odbywające się w Polsce wybory (parlamentarne, prezydenckie, samorządowe, europejskie),
- ✔ wskazuje kategorie przedstawicieli, których wyborca wybiera w każdym z ww. aktów wyborczych,
- ✔ określa długość kadencji każdej kategorii reprezentantów i omawia ich kompetencje,
- ✔ rozumie znaczenie partycypacji w wyborach,
- ✔ wyjaśnia wpływ decyzji wyborcy na życie polityczne, społeczne i gospodarcze w Polsce i Europie,
- ✔ właściwie posługuje się terminami: kadencja, frekwencja wyborcza, głos nieważny,
- ✔ wykazuje się znajomością podstaw programowych i głównych postulatów partii posiadających reprezentację parlamentarną,
- ✔ omawia historię wyborów w III RP, wskazuje partie, które w wyniku kolejnych wyborów sprawowały władzę oraz wymienia ich najważniejszych przywódców (prezydentów i premierów),
- ✔ wskazuje na mapie Polski obszary, w których wysokim poparciem cieszą się partie polityczne posiadające reprezentację w parlamencie,
- ✔ omawia preferencje wyborcze Polaków w podziale na mieszkańców miast i wsi, osoby z wyższym, średnim i podstawowym wykształceniem oraz ze względu na wiek,
- ✔ wyjaśnia wpływ zaborów na współczesne zachowania wyborcze Polaków,
- ✔ wymienia osoby pełniące najwyższe urzędy państwowe (Prezydent, Marszałek Sejmu, Marszałek Senatu, Prezes Rady Ministrów),
- ✔ wykazuje się tolerancją i szacunkiem dla osób o odmiennych poglądach politycznych,
- ✔ potafi rzeczowo i kulturalnie toczyć spór polityczny.

Metody pracy

- ✔ praca z atlasem i mapami,
- ✔ praca z kartą zadań,
- ✔ pogadanka z nauczycielem, dialog,
- ✔ opracowywanie własnych map.

Forma pracy

- ✔ indywidualna, podsumowanie zbiorowe w formie dyskusji.

Pomoce dydaktyczne

- ✔ M. W. Solarz (red.), 2018, „Geograficzno-polityczny atlas Polski. Polska w świecie współczesnym”, Warszawa;
- ✔ karta pracy „Preferencje wyborcze Polaków”;
- ✔ ścienna mapa podziału administracyjnego Polski;
- ✔ Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej;
- ✔ strona FB atlasu:
<https://www.facebook.com/ATLAS2022UW>;
- ✔ strona WWW atlasu:
www.atlas2022.uw.edu.pl.

Przygotowanie do lekcji

- ✔ Na lekcji poprzedzającej zaplanowaną lekcję nauczyciel zadaje uczniom pracę domową. Uczniowie mają wypisać wszystkie partie polityczne, które uzyskały mandaty w polskim parlamencie podczas ostatnich wyborów do Sejmu i Senatu. Ponadto uczniowie mają odnaleźć w internecie informacje dotyczące podstawowych postulatów zawartych w programach wyborczych tych partii. W zeszycie przedmiotowym wymieniają najważniejsze z nich. Przed lekcją uczniowie przypominają sobie treść mapy przedstawiającej podział administracyjny Polski.

Przebieg lekcji

- ✔ Etap I: Wprowadzenie
1. Czynności organizacyjne: sprawdzenie listy obecności oraz podanie tematu lekcji. Rozdanie pomocy dydaktycznych: kart pracy oraz

„Geograficzno-politycznych atlasów Polski”.

2. Sprawdzenie pracy domowej. Wyznaczeni przez nauczyciela uczniowie odczytują swoje notatki z zadanego na poprzedniej lekcji zadania.

3. Ewentualnie: nauczyciel przeprowadza kartkówkę/mapówkę z podziału administracyjnego Polski (województwa i miasta wojewódzkie).

4. Nauczyciel dokonuje krótkiego wprowadzenia do omawianego tematu. Uzupełnia informacje przedstawione przez uczniów podczas odczytywania pracy domowej.

☑ Etap II: Realizacja tematu

5. Nauczyciel przedstawia szczegółowe informacje na temat wyborów w Polsce po 1989 r. Podaje najważniejsze partie polityczne, które sprawowały władzę w III RP, wymieniając ich najważniejszych polityków. Wyjaśnia podstawowe terminy związane z procesem wyborczym (frekwencja, głosy nieważne). Omawia kompetencje każdej z władz wybieranych w wyborach powszechnych.

6. Uczniowie zapoznają się z mapami w „Geograficzno-politycznym atlasie Polski. Polska w świecie współczesnym”. Czytają mapy na stronach 39, 61 – 63, 130 – 133, 140 – 141, 145 – 177, 210 – 213.

7. Nauczyciel rozdaje uczniom mapy konturowe Polski przedstawiające współczesny podział administracyjny.

8. Uczniowie podpisują na mapie wszystkie województwa. Następnie na podstawie map zawartych w „Geograficzno-politycznym atlasie Polski” nanoszą na mapę granice dawnych zaborów (rosyjskiego, austriackiego i Austrii oraz niemieckiego i Niemiec, według wzoru na s. 62 w „Geograficzno-politycznym atlasie Polski”). Konstruuja odpowiednią legendę do mapy.

9. Na podstawie map wyborczych zawartych w „Geograficzno-politycznym atlasie Polski” przedstawiających wyniki wyborów prezydenckich i parlamentarnych w Polsce od 2005 r., uczniowie zaznaczają na mapie konturowej te województwa, w których

zazwyczaj wygrywa Prawo i Sprawiedliwość (kolorem niebieskim) i te, w których z reguły zwycięża Platforma Obywatelska (kolorem pomarańczowym).

10. Po wykonaniu zadania nauczyciel otwiera dyskusję. Uczniowie interpretują opracowane mapy, odnosząc wyniki wyborów w Polsce do przebiegu dawnych granic politycznych. Podczas dyskusji nauczyciel porusza także wątki dotyczące: frekwencji i głosów nieważnych; związku pomiędzy przestrzennym rozkładem wyników wyborów w Polsce a podziałem na wsie i miasta; oceny zachowań wyborczych poszczególnych grup społecznych w podziale na ludność z wykształceniem wyższym, średnim i podstawowym oraz w podziale na grupy wiekowe.

11. Do decyzji nauczyciela pozostaje wprowadzenie podczas pogadanki terminu „granica reliktowa” w odniesieniu do związku pomiędzy dawnymi granicami politycznymi a przestrzennym rozkładem wyników wyborów w Polsce po 2005 r. (szczegóły w Sobczyński, M., 2008).

12. Zadanie drugie polega na wypisaniu w zeszyte przedmiotowym ucznia jak największej liczby powodów, dla których warto i należy brać udział w demokratycznych wyborach. Czas na realizację zadania określa nauczyciel. Po jego wykonaniu, wybrani uczniowie odczytują swoje pomysły. Uczeń z największą liczbą racjonalnych argumentów za udziałem w wyborach otrzymuje pozytywną ocenę za pracę na lekcji.

☑ Etap III: Podsumowanie

13. Nauczyciel krótko podsumowuje omawiane na lekcji zagadnienia oraz odnosi je do zagadnień, które mogą pojawić się podczas egzaminu maturalnego. Dokonuje oceny zaangażowania klasy i poszczególnych uczniów w lekcję.

- ☑ Praca domowa: wykonanie karty pracy załączonej do scenariusza lekcji.
- ☑ Praca domowa dla chętnych: szczegółowa analiza map zawartych w „Geograficzno-politycznym atlasie Polski. Polska w świecie współczesnym”.

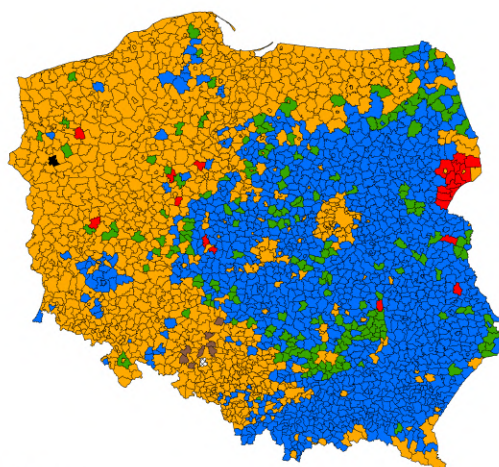
Materiał dla nauczyciela

Literatura uzupełniająca (dla nauczyciela i uczniów) dotycząca poruszanego na lekcji zagadnienia:

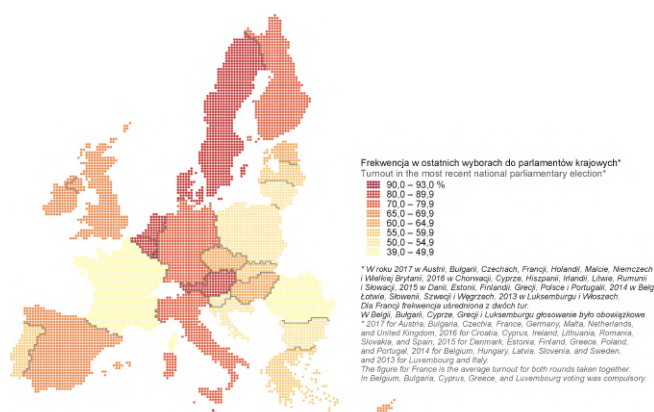
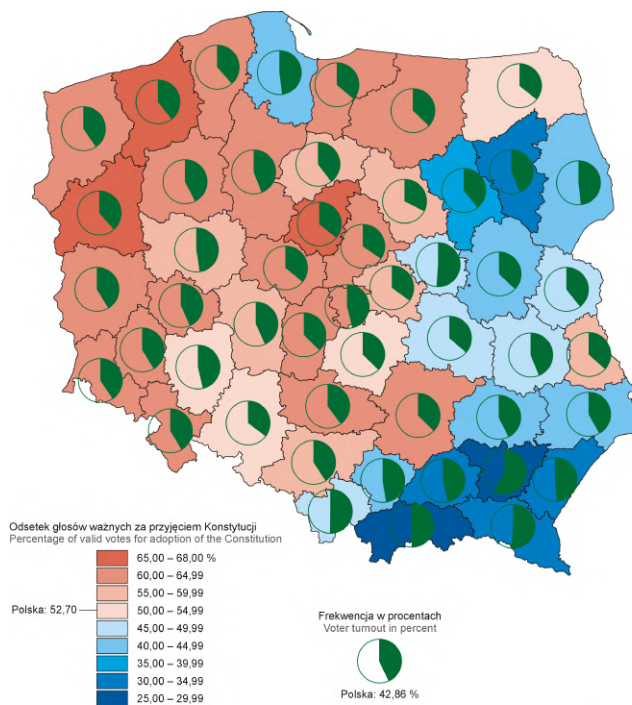
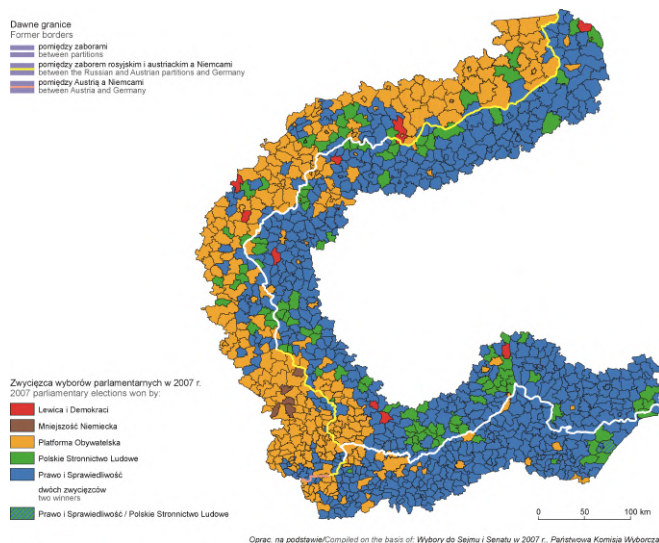
- ☑ Bański, J., Kowalski, M., Mazur, M., 2009, *Zachowania wyborcze mieszkańców polskiej wsi*. Przegląd Geograficzny, 81(4), 483–506.
- ☑ Kowalski, M., 2016, *Trwałość geograficzna wyników wyborów w Polsce*. Warszawa: Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN.
- ☑ Skorupska, M., 2019, *Frekwencja w wyborach do Sejmu w Polsce w latach 2001 – 2015 – perspektywa geograficzna*. Społeczeństwo i Polityka, 3(60), 201–220.
- ☑ Sobczyński, M., 2008, *Polskie doświadczenia w zakresie badania granic reliktowych i krajobrazu pogranicza*. Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego.
- ☑ Turek, W., 2012, *Ciągłość i zmiana zachowań wyborczych w Polsce w latach 1945 – 2010*. Pamięć i Sprawiedliwość. Pismo naukowe poświęcone historii najnowszej, 19(1), 453–466.
- ☑ strona Państwowej Komisji Wyborczej: <https://pkw.gov.pl/>;
- ☑ mapy wyborcze na stronie internetowej WBDATA: <https://wbdata.pl/mapy-wyborcze-wybory-prezydenta-2020-ii-tura/>.

Przykładowe opracowania kartograficzne wyników wyborów w Polsce zawarte w „Geograficzno-politycznym atlasie Polski”

Wybory parlamentarne 2011

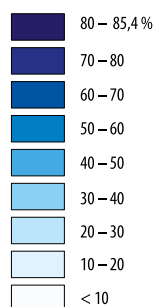
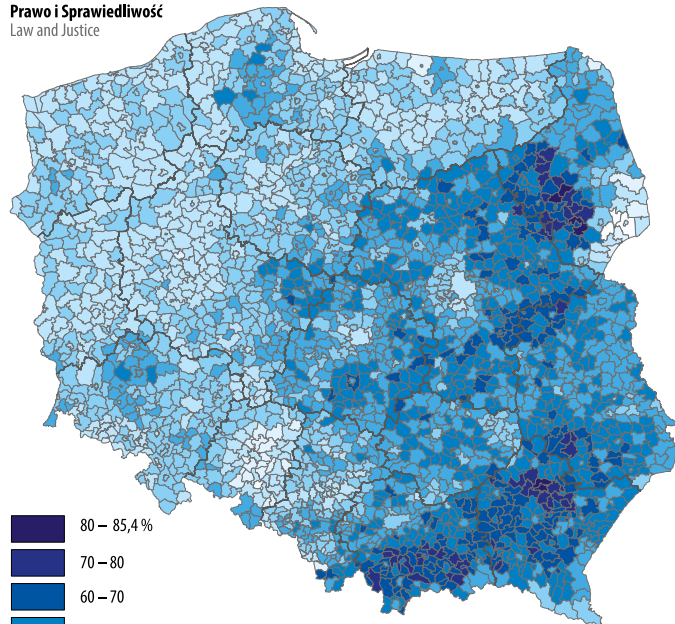
0 50 100 km

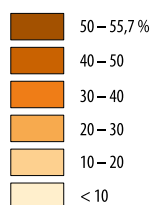
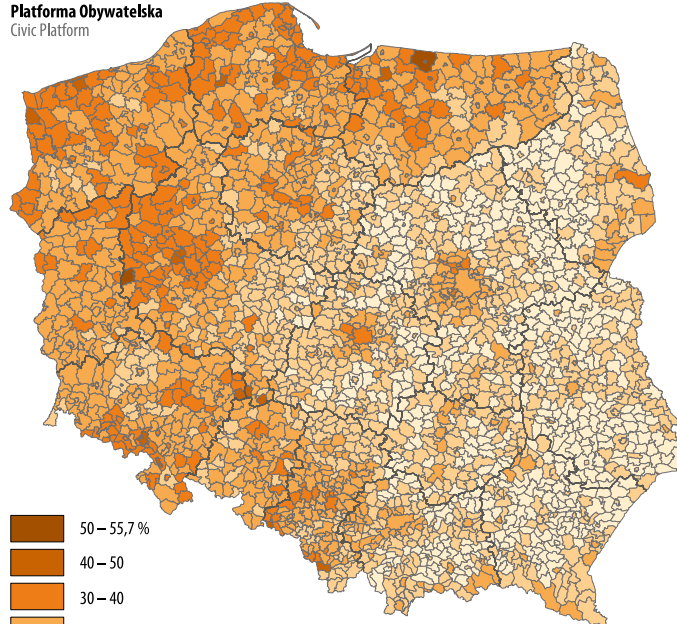

- M** 1. Zadanie rozwiąż na podstawie poniższych map przedstawiających poparcie dla Prawa i Sprawiedliwości oraz Platformy Obywatelskiej w wyborach parlamentarnych w 2015 roku.

Prawo i Sprawiedliwość
Law and Justice

Platforma Obywatelska
Civic Platform

- a) Wskaż 3 prawidłowości dotyczące przestrzennego rozkładu poparcia dla dwóch największych partii w polskim parlamencie.

- 1).....
.....
2).....
.....
3).....
.....

- b) Wymień 3 województwa, w których Prawo i Sprawiedliwość zyskało w 2015 r. większe poparcie od Platformy Obywatelskiej.

- 1)..... 2)..... 3).....

2. Uzupełnij tabelę. Wskaż osoby pełniące najważniejsze urzędy w Polsce oraz długość kadencji sprawowanych przez nie urzędów.

Urząd	Imię i nazwisko osoby sprawującej urząd	Długość kadencji (w latach)
Prezydent RP		
Marszałek Sejmu RP		
Marszałek Senatu RP		
Prezydenta Miasta st. Warszawy		

3. W Polsce co 5 lat odbywają się wybory do Parlamentu Europejskiego. Wyjaśnij, podając 3 argumenty, dlaczego warto, aby frekwencja w tych wyborach była jak najwyższa.

1).....

2).....

3).....

M 4. Oceń, czy poniższe informacje dotyczące preferencji wyborczych Polaków są prawdziwe. Zaznacz P, jeśli informacja jest prawdziwa, albo F – jeśli jest fałszywa.

Mieszkańcy wsi chętniej głosują na Prawo i Sprawiedliwość oraz Polskie Stronnictwo Ludowe niż na Platformę Obywatelską i Lewicę.	P	F
Osoby z wykształceniem wyższym chętniej głosują na Platformę Obywatelską niż na Prawo i Sprawiedliwość.	P	F
Pierwszym demokratycznie wybranym prezydentem III RP był gen. Wojciech Jaruzelski.	P	F
Jerzy Buzek był pierwszym premierem III RP, który sprawował swój urząd przez pełną kadencję.	P	F

M 5. Dokończ zdania – wybierz i zaznacz odpowiedź A, B lub C oraz 1, 2, 3 lub 4.

W największych polskich miastach stosunkowo wysokim poparciem cieszy się:

A.	Polskie Stronnictwo Ludowe,	z czego wynika fakt, że przedstawiciele tej partii najczęściej sprawują urzędy	1.	województw.
B.	Platforma Obywatelska,		2.	prezydentów miast.
C.	Prawo i Sprawiedliwość,		3.	wójtów gmin.
			4.	sołtysów.

Wybory do organów władzy samorządowej odbywają się co:

A.	3 lata	i wybieramy wówczas m.in.	1.	posłów i senatorów.
B.	4 lata		2.	marszałków województw oraz marszałków Sejmu i Senatu.
C.	5 lat		3.	wójtów gmin i burmistrzów miast.
			4.	województw i burmistrzów miast.

M 6. Uzupełnij poniższe zdania tak, aby stanowiły logiczną całość. Brakujące słowa wybierz z podanych w nawiasach.

1) W referendum akcesyjnym przeprowadzonym w 2003 r. Polacy mogli się wypowiedzieć na temat przystąpienia Polski do (NATO/Unii Europejskiej)

2) Mieszkańcy województw (wschodnich/zachodnich), udzielają większego poparcia partiom uznawanym za prawicowe niż mieszkańcy województw (wschodnich/zachodnich)

3) Liczba posłów w Parlamencie Europejskim przypadająca każdemu państwu należącemu do UE jest zależna od jego (powierzchni/liczby ludności/gęstości zaludnienia)

M – ZADANIE TYPU MATURALNEGO